

WPISUJE ZDAJĄCY

KOD

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

*Miejsce
na naklejkę
z kodem*

**EGZAMIN MATURALNY
Z JĘZYKA ŁACIŃSKIEGO
I KULTURY ANTYCZNEJ**

POZIOM ROZSZERZONY

MAJ 2014

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 12 stron. Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
3. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
4. Podczas egzaminu możesz korzystać ze słownika łacińsko-polskiego oraz atlasu historycznego.
5. Na tej stronie oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
6. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.

**Czas pracy:
180 minut**

**Liczba punktów
do uzyskania: 100**

MKL-R1_1P-142

Część I – leksykalno-gramatyczna (20 pkt)**Zadanie 1. (6 pkt)**

Którą z form, wybraną spośród zaproponowanych (A–D), należy uzupełnić każde zdanie?
Zakreśl wybrany wariant odpowiedzi.

1. contenta non sum.
 - A. anulo
 - B. flores
 - C. libros
 - D. vesti

2. Diligere prima naturae lex est.
 - A. parens
 - B. parentes
 - C. parentibus
 - D. parentis

3. Servi se cras liberos gaudent.
 - A. esse
 - B. fuisse
 - C. futuri esse
 - D. futuros esse

4. Modus libros legendi nobis notus est.
 - A. celere
 - B. celeres
 - C. celeris
 - D. celeriter

5. multae aves advolant.
 - A. ver adveniens
 - B. ver adventurum
 - C. vere adveniente
 - D. veris adventuri

6. Clamores currentium audio, sed non video.
 - A. earum ipsarum
 - B. ei ipsi
 - C. eorum ipsorum
 - D. eos ipsos

Zadanie 2. (4 pkt)

Zdecyduj, czy nazwy typów zdań podrzędnych są poprawne (VERUM), czy nie (FALSUM). Obok nazwy napisz właściwy kwalifikator.

1. Valetudinem tuam ita curabas, ut sanus sis.
– okolicznikowe skutku
2. Sanus non es, cum valetudinem tuam diligentissime curaveris.
– okolicznikowe przyczyny
3. Sanus eris, cum valetudinem tuam diligentissime cures.
– okolicznikowe przyzwolenia
4. Dic, cur valetudinem tuam non curaveris.
– pytające zależne

Zadanie 3. (6 pkt)

Zdecyduj, które z zamieszczonych par zdań wyrażają dokładnie tę samą treść (VERUM – V), a które nie (FALSUM – F). Obok każdej pary zdań wpisz właściwy kwalifikator.

Zdania		V/F	
1.	Filius patrem amare debet.	Filius patri amandus est.	
2.	Ne dixeris, quod verum non est!	Noli dicere, quod verum non est!	
3.	O, mater pulchra filia pulchrior!	O, filia pulchrior quam mater pulchra!	
4.	Servi instrumenta vocalia ab antiquis putabantur.	Antiqui servos instrumenta vocalia putabant.	
5.	Sororis amicus longos capillos habet.	Amici sorori longi capilli sunt.	
6.	Epistulam mittendam tibi dedi.	Epistulam tibi dedi, ut mitteres.	

Zadanie 4. (4 pkt)

Wymienionym wyrazom przyporządkuj ich synonimy wywodzące się z języka łacińskiego. Obok wyrazu (1–4) wpisz właściwą literę.

1. dodatek
2. baza
3. składnik
4. zarządca

- A. adiutant
- B. dysponent
- C. fundament
- D. komponent
- E. konfident
- F. suplement

Część II – przekład tekstu

Zadanie 5. (50 pkt)

Dokonaj przekładu na język polski jednego z dwóch podanych niżej fragmentów dzieł autorów klasycznych.

Tekst nr 1

[Archimedis] ego quaestor ignoratum ab Syracusanis, cum esse omnino negarent, saeptum undique et vestitum vepribus et dumetis indagavi sepulcrum. Tenebam enim quosdam senariolos, quos in eius monumento esse inscriptos acceperam, qui declarabant in summo sepulcro sphaeram esse positam cum cylindro. Ego autem cum omnia collustrarem oculis [...], animum adverti columellam non multum e dumis eminentem, in qua inerat sphaerae figura et cylindri. Atque ego statim Syracusanis (erant autem principes mecum) dixi me illud ipsum arbitrari esse, quod quaererem. Immissi cum falcibus multi purgaverunt et aperuerunt locum. Quo cum patefactus esset aditus, ad adversam basim accessimus. Apparebat epigramma exesis posterioribus partibus versiculorum, dimidiatis fere. Ita nobilissima Graeciae civitas, quondam vero etiam doctissima, sui civis unius acutissimi monumentum ignoravisset, nisi ab homine Arpinate didicisset.

M.T. Cicero, *Tusculanae disputationes*, V, 64–66, rec. C.F.W. Mueller, Lipsiae MCMIV.

Objaśnienia:

Archimedes, Archimedis: Archimedes – genialny matematyk z Syrakuz.

Syracusani, Syracusanorum: Syrakuzańczycy – mieszkańcy miasta Syrakuzy na Sycylii.

Arpinas, Arpinatis: Arpinata – człowiek z Arpinum, czyli Cyceron.

Basim: accusativus singularis od basis, basis.

Tekst nr 2

Omnes homines, qui sese student praestare ceteris animalibus, summa ope niti decet, ne vitam silentio transeant veluti pecora, quae natura prona atque ventri oboedientia finxit. Sed nostra omnis vis in animo et corpore sita est: animi imperio, corporis servitio magis utimur; alterum nobis cum deis, alterum cum beluis commune est. Quo mihi rectius videtur ingenii quam virium opibus gloriam quaerere et, quoniam vita ipsa, qua fruimur, brevis est, memoriam nostri quam maxime longam efficere. Nam divitiarum et formae gloria fluxa atque fragilis est, virtus clara aeternaque habetur. [...] Sed in magna copia rerum aliud alii natura iter ostendit. Pulchrum est bene facere rei publicae, etiam bene dicere haud absurdum est; vel pace vel bello clarum fieri licet; et qui fecerunt et qui facta aliorum scripserunt, multi laudantur.

C. Sallustius Crispus, *Catilinae coniuratio*, 1–3, ed. A. Kurfess, Stutgardiae et Lipsiae MCMXCI.

Część III – pisanie własnego tekstu

Zadanie 6. (30 pkt)

Temat: Starożytni wśród książek. Przedstaw rolę książki i biblioteki w życiu człowieka, uwzględniając podane materiały i własną wiedzę.

Marek Tulliusz Cynceron, *W obronie Archiasza*

Lecz jakże wiele przykładów zawierają książki, wypowiedzi filozofów, wreszcie cała przeszłość! Wszystko to pozostałoby w mroku, gdyby nie weszło światło literatury. Ileż wizerunków niezwykle dzielnych mężów przekazali nam pisarze greccy i rzymscy z tą myślą, abyśmy je nie tylko oglądali, lecz także wzięli sobie za przykład. [...]

A chociażby nawet nie wynikała stąd ta olbrzymia korzyść i gdyby w studiach tych szukano jedynie przyjemności, to jednak uznalibyście, przypuszczam, rozrywkę taką za najgodziwszą i najszlachetniejszą. Wszelkie inne przyjemności odpowiednie są tylko w pewnym czasie, wieku i miejscu, studia literackie zaś w młodości wychowują, na starość dają wytchnienie, w powodzeniu podnoszą, w przeciwnościach stanowią ucieczkę i pociechę, w domu zabawiają, poza domem nie stają na zawadzie, towarzyszą nam w nocy, w podróży, na wsi.

Przekład D. Turkowska, w: Cynceron, *Mowy wybrane*, Warszawa 1960, s. 171–172.

Lucjusz Anneusz Seneka, *Listy moralne do Lucyliusza*, ks. I, list II, 1–5.

Bacz i na to, by czytanie wielu pisarzy i wszelkiego rodzaju książek nie pociągnęło za sobą jakiejś chwiejności albo niestałości: trzeba się zajmować umysłami godnymi zaufania i z nich czerpać dla siebie pokarm, jeżeli pragniesz przyswoić sobie coś takiego, co by trwale utrzymywało się w twojej duszy. [...] Strawa, która natychmiast po spożyciu jest wydalana, nie przynosi pożytku ani nie bywa przyswajana przez organizm [...]. Bo nie masz nic aż tak pożytecznego, by przyniosło korzyść mimochodem. Nadmiar książek zaś powoduje roztargnienie. Skoro tedy nie jesteś w stanie przeczytać ich tylu, ile mógłbyś mieć, dosyć jest mieć tyle, ile przeczytasz. [...] Zawsze więc czytaj pisarzy uznanych, a jeśli kiedykolwiek zechce ci się zwrócić ku innym, znowuż wracaj potem do pierwszych. [...] A gdy już przeczytasz wiele, wybierz jedno, co byś danego dnia mógł strawić.

Przekład W. Kornatowski, w: Seneka, *Listy moralne do Lucyliusza*, Warszawa 2010, s. 8–9.

Lukian z Samosat, *Przeciw nieukowi – zbieraczowi książek*

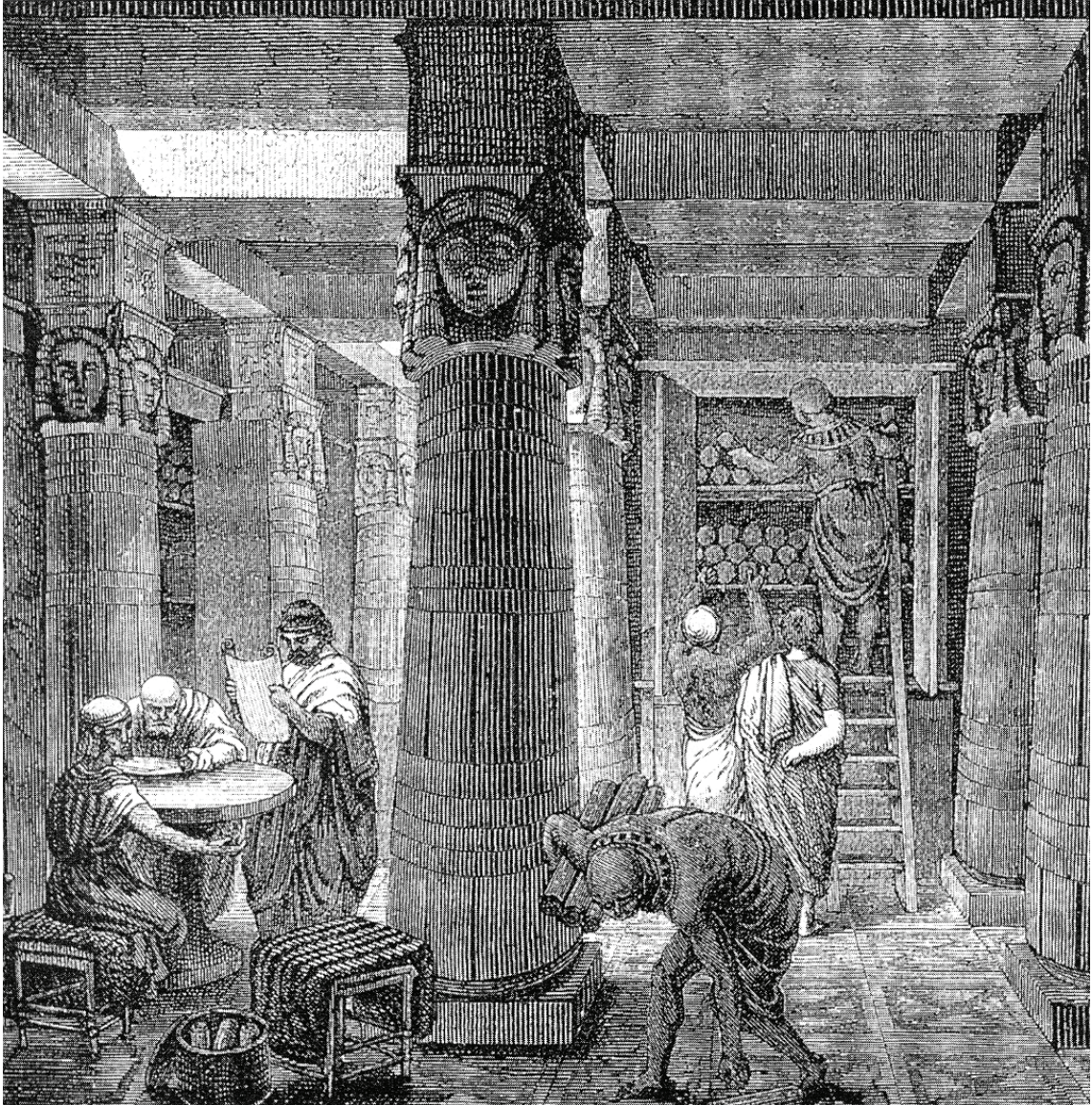
...myślisz, że jeżeli będziesz kupować co najpiękniejsze książki, to ludzie odniosą wrażenie, że ty jesteś „czymś” w nauce. A to wychodzi ci tylko na gorsze, i staje się dowodem twojego nieuctwa. Przeważnie bowiem kupujesz nie te książki, które są istotnie najpiękniejsze, lecz słuchasz rad ludzi, którzy chwają, co popadnie: stajesz się żyłą złota dla tych, którzy brednie plotą, i skarbcem gotowym dla tych, którzy na książkach robią interesy. Bo jakżeż ty możesz rozpoznać, które z nich są naprawdę stare i wartościowe, a które kiepskie i tylko zniszczone, jeżeli oceniasz je według tego, w jakim stopniu zostały nadgryzione przez mole książkowe? ...W imię czego więc kupujesz książki? Chyba że jesteś zdania, że nawet pudła, w których przechowuje się zwoje, są uczone, bo zawierają tyle dzieł

dawnych pisarzy?... Trzymasz w ręce przepiękną książkę, w purpurowym skórzanym futerale ze złotym drążkiem. [...]

Czegóż ty się spodziewasz po tych książkach? Rozwijasz je, sklejasz, wyglądzasz, wycierasz szafranem i oliwą cedrową, dobierasz futerały, zakładasz drążki, jakbyś miał z tych książek korzystać.

Przekład L. Winniczuk, *Ludzie, zwyczaje, obyczaje starożytnej Grecji i Rzymu*, Warszawa 1985, s. 315–316.

Niemiecka rycina z XIX w. przedstawiająca pomieszczenie Biblioteki Aleksandryjskiej w Egipcie

www.ancientlibrary.com (dostęp z dnia 29 grudnia 2012 r.)

BRUDNOPIS

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

MKL-R1_1P-142

WYPEŁNIA ZDAJĄCY

Miejsce na naklejkę z nr. PESEL

WYPEŁNIA EGZAMINATOR

Nr zad.	Punkty						
	0	1	2	3	4	5	6
1	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐	☐	☐		
3	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐	☐	☐		

SUMA PUNKTÓW

S
0 1

D
0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

J

Zad. 5	Punkty															
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Treść przekładu	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
		16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
		31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45
Język	0	1	2	3	4	5										
	☐	☐	☐	☐	☐	☐										

Zad. 6	Punkty															
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Rozwinięcie tematu	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
		16	17	18	19	20	21	22	23	24	25					
		☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐					
Język	0	1	2	3												
	☐	☐	☐	☐												
Kompozycja	0	1	2													
	☐	☐	☐													

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

KOD EGZAMINATORA

.....
Czytelny podpis egzaminatora

--	--	--

KOD ZDAJĄCEGO